

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

7. De animi præsentia in fine præfigendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT VII.

De animi presentia & sine praefigendo.

PRaefentiam animi illa quam dixi sollicitudo, & adstantis Dei reuerentia proculdubio parient: praeter eas tamē, vis etiam volatica instabilitate, huc illuc per diuersa, cogitatione rapiatur. Quam in rem id vnum (plura enim huic loco minus conuenirent) dixisse sufficiat, Si cupiditatibus & desiderijs nostris modum fecerimus, si amore nimio rebus agendis non adhaerimus, si ad rerum euentus anxie non respectauerimus, conscientiaque & Deo solo teste contenti, quidquid in terris est despexerimus, amoremque totum a fugitiuis ad aeterna, a creatis ad increata transfulerimus, penitusque sola & inexplebili perfectionis auditate succendimur, non facile fuerit ut eiusmodi noster animus abs incepta operatione dilabatur: nec enim potest fieri ut quisquam repudiatis ijs quibus plurimum delectatur, vtiliaque sunt, & in primis honesta, ea amplectatur quae exhorret, damnosa, iniucunda, suntque cum adamata virtutis honestate pugnantia. Imò verò is animus qui sic totus fuerit desiderio, & caelestium expectatione suspensus, ab oratione ad alias res factitandas non sine gemitu recedet, pretiosissimi temporis partem plurimam, in rebus vilissimis male perditam suspirabit, nec operam suam aliò quam ex obedientiae vel caritatis praescripto nauandam collocari sinet; vbi autem vel paululum respirare licuerit, tum verò in orationis adamatae sinum refugiet, ibique quasi ex graui iactatione placidissime conquiescet, diuinæ se contemplationi immergens.

Praesentis etiam animi est, numquam sic abripi affectu, quin praesentis rationis ductum sequatur, itaque non tantum ad aliena non diffluit, sed in proprijs etiam cauet ne quid nimis, nouitque è vtijs id seligere, quod est optimum, respicere quod blandum at parum vtile, amplecti quod securum & perfectum, obseruare quod accommodatius est & efficacius. Est quoque id summæ rationis ut omnino diuino ductui obsequatur, eumque non violentum, abruptum, indecorum, sed lenem, consideratum, placidum, decorum, dilucidum, pacatum, & per omnia rationi rectæ perfectionique consentientem credat, de quo alio loco plura differui: huic autem in oratione maxime intentos esse nos oportet, tunc enim potissime, voluntatis suæ sensum, hominibus immittere solet Deus: imò verò totam ipsam orationem, aliud nihil esse expediret, quam diuinarum ad nos allocutionum perpetuam quamdam, & cum humilitate attentam auscultationem, ut cogitationes, inductiones, argumenta, affectus, desideria quæ
ors

orationis tempore accidunt, non vt sponte quaesita, vel industriè inuenta, sed habeantur vt à Deo profecta, & quasi quidam lucis radij, in cor nostrum, à diuinæ sapientiæ inexhausta claritate demissi.

Hos vt certius excipere, diutissimè conseruare possimus, certus quidam meditationi nostræ finis est destinandus, in quem omnia, ex quo iudicentur omnia: nam quæ vno fine non coërentur, latius in incertum vagari solent, ideoque nec memoria, nec animaduersione facilè comprehenduntur & conseruantur.

Meditationi autem, vel vnus, vel multiplex, potest præscribi scopus, pro varietate suscepti argumenti. Multiplex est, quando duo vel tria (vix enim primaria plura admiserim) diuersa spectat, vt si primum membrum humilitati, alterum castitati, tertium paupertati incitandæ inseruiat. Fit quoque vt alia quadam ratione, licet vnus dicatur, sit tamen multiplex, quando scilicet rem aliquam pluribus & varijs partibus constantem, ita meditationi tuæ proponis, vt quidquid in ea cogitandum occurrerit, obseruare velis, indeque prout res tulerit pietatis aliquid vtilitatisve decerpere: vt quando de Annunciatione, vel Natiuitate Domini meditareris. Huc etiam spectat sententiæ alicuius, præcepti, epistolæ, consilij ad imitandum suscepta meditatio: quales etiam vtraque libri parte reperies non paucas.

Vbi autem id genus orationis exercetur, id meditatione pura fieri minime existimem, sed esse vel contemplatione, vel alijs etiam orandi modis mistum: quod equidem commodissimè fit.

Tum verò etiam animaduertendum est, vtrum fines illi singulares, & multiplices vno certo aliquo genere continentur, v.g. timoris, amoris, fiduciæ, prudentiæ, obedientiæ, & in hoc vnum partes omnes referri velimus, etiam si hæ singulæ peculiarem aliquam & spectandam rationem habeant. An autem nihil aliud sit nobis propositum, quàm vt in eo facto, quod tractandum suscepimus, argumento, piè sancteque versemur: etenim hoc postremo modo, ijs quos nobis proposuerimus meditandi articulis, tam diu pijs affectibus & cogitationibus adherere possumus, quam diu vel noui sensus affluunt, vel ijdem gratè iucundeque perseuerant. At si varietas illa singulorum ad vnum genus tendit, videndum ne exspatietur extra, sed intra fines positos cohibeatur, timoriquè seruans, ne vel amorem, vel alia quæuis in exploratò occurrentia consequatur.

Iam verò vt sit finis vnicus, duobus modis accidit: primò sic vt tota meditatio in rem vnã propendeat, nec tamen in meditationis membris vnum ab alio pendeat: veluti si de humilitate meditaris, primò Christi, secundò Sanctorum, tertioque rationes ad amandam humilitatis expendis. In his verò nihil vetat quin singulis membris quam diu visum fuerit mens immoretur, ac etiam, si fors tulerit, in vno solo, sine transcurso perseueret.

Aliter accidit ut vnus finis præfigatur, ad quem sensim ita per singulos quasi gradus accedatur, ut non nisi singula decurrendo possit in extremo attingi, illaque quæ præponuntur, nihil aliud quam instar viæ habeant: quales omnino per pauca reperiuntur, ideoque forsitan minus hoc obseruatum est. Vno tamen verbo, eam explico: eiusmodi est meditatio à B. Patre scripta, quam fundamentum vocat: cuius finis est, animi ad res quasuis creatas, non præceptas, aut veritas, & quosuis euentus indifferentia: ad hanc excitandam primò adhibet finis ad quem creatus est homo considerationem, deinde cur hominum creaturæ data sint, nempe ad eius bonum, & in eundem finem, ad quem terminen per se neque conferre neque obesse possunt: vnde consequens omnino est ut planè nec oderimus, nec amauerimus eas, ni quid aliud interueniat, quod est indifferentem esse, paratumque rationi iubenti obsequi vbi repudiandas, vbi persequendas eas docuerit. Eiusdem modi sunt, quas contemplationem de rege terreno, de vexillis, de tribus classibus inscripsit: assimilataque est quæ de peccatis propriis, & (si in meditationum numerum referendi sunt) de gradibus tribus humilitatis.

In his verò cauendum (quamdiu quidem eandem obseruamus methodum) ne deartuetur argumentum, & parti vni vel separatiim vel etiam diuturnius adhærescatur, ut si quis aut de creatione hominis, aut de præstantia finis ad quem creatus est, multa contemplari in primo ingressu voluerit: sed constanter seruandum est, ut cum istud tantummodo sit instar propositionis in syllogismo, probè quidem intelligatur, at non tantum temporis vel conatus adhibeatur, ut vel hora labente, vel fatigatione animi succedente, lentius aut etiam omnino ad assumptionem, ad conclusionem non accedatur: & hæc tamen erat periculisissima pars, in hac erat sita victoria, ad hanc quodcumque non pertingebat iaculum, irritum cadebat. Diligenter igitur & prudenter hinc obseruandum, ut in aliquo intermedio gratior affectus occurrerit, ne nimis blandiatur, nosque suauitate sui allectos tenacius illiget; ergo leniter inde desistendum est, & ad finem propositum pergendum, ne in eorum imprudentem errorem impingamus, qui delectatione viæ capti, loci ad quem tendunt sensim obliuiscuntur, subsistunt, hærent, vixque post longiores moras ad se redeunt, quò vel quò pergendum sit ignorant: sic profectò, permolestis anfractibus circumerrant, vixque hiltum omni in re, omni que in arte promouent, qui nullo sibi certo fine præstituto, propemodum vagantur in incertum.